

הניזקין פרק חמישי גיטין

٦

עין משפט
נר מצוה

יג א מ"י פכ"ה מהל'
מלוה ולוה הל' ג ד
ופי"ו מהל' אישות הל' ט
סמג עשין לד ומח טוש"ע
ח"מ סי' קכט סעיף א ב
וטוש"ע אה"ע סימן קב
סעיף ו:

יד ב מ"י שם סמוג עשין
מח טוש"ע אה"ע שם:
זו ג טוש"ע ח"מ סימן
קה סעיף יח:

בזו ד מ"י פ"ח מהל' חקי
ממון הל' יא סמג
עשין סו טוש"ע ח"מ סי'
קה סעיף כא וסימן תיט
סעיף ג:

פסקי רי"ד

קבלן (דמלו היה) [דבנק]
הדבר וברי הכל משתעבד
קבלן דכתובה וטרב
דמלוה אפלטנו איכא
א"ע דלית ליה
נכסים ללוה משתעבד
איכא למאן דאמר א"י אית
ליה נכסים ללוה משתעבד
ואי דלית ליה משתעבד
האשכחיה בכלהו משתעבד
א"ע דלית ליה לבר מערב
דכתובה ראצ"י דאית ליה
משתעבד מ"י מצוה
הוא דעביד ולא מ"י
אחסריה: אמר מר זוטרא
דבר רב נחמן שחייב דרב
נחמן סבר חוב היצא על
היתומים א"ע שכתוב בו
ששבו אינו גובה אל
היתומות וכל מי סבר
אמי ורבא פליגי עליה
ונאמר גובה מן השבח כפי
הוא ורבא דאן אל פליגי
אלא שכתוביה דרב הנאמי
על עצמו חייב ורב נחמן
סבר על עצמו תועיל ואין
אלא מהני אל גבי אלה
בדיניהם ורבא חייב
ורבא סבר כיון דמניה גבי
עצמיה מדאורייתא כפי
הוא ורבא ה"ה כימי (כבה)
מן היתומים אבל אם כתב
לי שישבע במוטו מן העצמיה
חייבו ונכחמו הכל פליגי
נתא וליכא מאן דפליגי
כפי שחייב
העצמיה פשוטו כי חייבו
לפי מוטו היאך מפקע
עכשיו אחרי מותו: ורבא
זו משנה רבא פליגי
והאשכחיה כרבא קדיל"ל
רבא ורבא חייב כלל רבא
מ"על קצים: אין נפרעין
מן היתומים ורבא כפי
איבו רבא אמר יתומים
שאמרו קטנים או אפילו
גדולים ואסיק לתלמודא
והאשכחיה

מצוה הוא דעבר וְלֹא מִיַּד חֲסֵדָה. מִרְמֵי צִעִין אֲבָל הִיכָא דְלֹא מְלוֹה עֲבָד וְלֹא חֲסֵדָה כְּגֹון שְׁעֵסֶה עֲרַב אֲחֵר הִינְשְׁאוּן אוּ"ם עֲבָד מְלוֹה וְחֲסֵדָה מִשְׁמַעֲבָד: **פְּחוּת שְׁבַבְאִים**. וְהִ"ה כְּשֶׁבֶא לִימָן לוֹ קִרְקַע נֹמֵן לוֹ פִּחוּת שְׁבַקְרָקְעוּתִי דִּהִינּוּ וְיִצְוִרִית אֲבָל פִּחוּת שְׁבַבְאִים דִּהִינּוּ מִיֵּצֵד כְּרָמֵלמֵרִין כְּפִ"ק דְּכִ"ק

הַבֵּל מִשְׁחַטְטֵב טָרֵב (טז קד) דְּכָל מִיָּלִי מִיֵּצֵד הוּא:

כיון דדיניה מדאורייתא בעידית.
נראה * דסדרב שצודא
לדאורייתא דלי דרבנן אע"ג דמיניה
דידיה דיניה מדאורייתא בעידית
מיתמי יהא ציבורית כיון דמדאורייתא
לא גבי כלל ומר וזוטרא ואזני דסברי
מיתמי מציבורית דלין לומר דסברי
שצודא לאו לדאורייתא דפרשין
במתניתין דלי לאו הכי מאי טעמא
אפקעוהו דבנא? אי נמי לא פלוג רבנן
ביתמי^ה: **מאי** עידית שפאי עידית.
פירש בקונטרס מאי עידית דקתני
הכא לדע"פ שכתבנא בשטר הלואה
אינו גובה ממנה כגון דשפאי עידית
אחר הלואה קפלה מלפניו שאינו יכול
לגבות הימנה כגון שנטלו מסיקין או
נשדפה או שטפה נהר דנטול ליה
תנאיה ומהשתא הוה ליה להאי צעל חוב
לאצטריי וצבורית מדאורייתא ומשום
נעילת דלת אמרו צבינונית וגבי יתמי
אוקמוה מדאורייתא וכדנבא דאמר
היכא דשפאי עידית לאחר הויק ועדיין
יש לו עידית ציבורית ואצטריי אלא
שוו היתה יפה תמיד גובה מצינונית
דאלו ליה דיניה דאמר ליה האיך
נסתחפה דך ומולך גרס וקשה
לר"ת דמאי עידית שפאי עידית משמע
שטורא הא דקא אמר מאי לאו
דכתב עידית בשטר ולפי' הקונטרס
הוה לו למימר הכא צבאי עסקין
בשפאי עידית ועוד¹ עידי עידית מלן
דכך שמה ועוד דפירש הקונטרס
שאם נתקלקל עידי עידית לא יגבה
מן העידית הנשאלת אם כן הורעת
כחן של נזקין אלל צינונית דכי האי
גוונא פריך בפ"ק דצ"ק (י"ד) ועוד
דנבא משמע הכס (י"ד) דאית ליה
בשל עולם אן שמין גבי ראובן שמכר
כל שדותיו לשמעון (ו'א) כן מאי עידי
עידית שייך הכל דלמעדי עידית
דעלמא לא גבי מיניה ומפרש רבינו
חס מאי עידית שפאי עידית כמו וצכל
שפייס מרעיתס (ישעיה מט) דלך
שדות הטובות שאכל הנהר סקוף השדה
שעל שפת הנהר ממש עומד למרעה
בהמות וגריע מציבורית מפני שהנהר
שוטף תמיד מה שזורעיס שם ואפילו
הן עידית דקתני בצרייתא היינו אפילו
הן שפאי עידית אותה קרקע שמגבין
יתומין אף על גב דגריעי מציבורית¹
וכדנבא דאמר הויק וציבורית גובה
מן העידית אבל הויק שפאי עידית
שהעמיד שם בהמותיו לרעות גובה
מן הצינונית דלא חשיב נזקין דלהכי
קיימי² אלא הוה ליה כצעל חוב
אע"ג דהעמיד שלא מדעת הצעלים:
יתומין

יילו גדולים נמי: דגדול לגבי מילי דאציו כקטן הוא. ולא ידע אי
 או רבנן עליהו להעמידם על דין תורה הוא וקטנים ולא גדולים:
 במקום

קצבן דבעל חוב: תרמי לתיווצא אינא חדא דקצבן הא ועוד דחסריה
מעיקרא דסקנא: משורש טעם התקנה דקמני מפני מה
 שכתובה ציבורית יותר משהאיש ר' : **היולא על היסומים.** שלוח
שקטוב צו שצח: שהתנה עם המלוה לגבות מעידית: **סדע.**

דלח מהני תנאה לגבי יתומים דהא
ספקסה בעל חוב צבינונית ולגבי יתמי
משתנה דינו: מה דרכו של לוח
משתנה. לפירו: פתוח שצכלים.
שמרנונו לא יפרע עידי: כיון
דייניה מדאורייתא צעידים. שרי
שיעשעברו לו ונעשה קרקע זו ער
למלוה וערב משתעבד מה"ט דתמי
לאנכי אערבנו (בראשית מג): כגון
ספיקה ויזורים וז של מוין כעידים
של ניוק. דמדאורייתא ^אמיהא גבי: ור'
שמעאל היל. דאמר מדאורייתא
צבדניק שיימין ומפני תיקון העולם
אמרו רבנן דמזיק שיימין כדתן
בבבא ^אמור רבני יתמי אוקמוה אדאורייתא
ללאוף אף על גב דכסי עידים צטערא.
ותיובתא דרבא: מאי עידים. דקמי
הכא דאע"ג דתתב צטער הלוה
לאינו גובה ממנה כגון דשפאי עידים
לאחר הלוה קפלה מלפניו שאינו
יכול לגבות הימנה כגון שנטוה
מטיקין או נשפה או שטפה נהר
דבעיל ליה תנאיה דמשתא ה"ל להאי
דבעל חוב לגבי זיבורית מדאורייתא
ומשום שלא תנעול דלת אמור רבנן
צבינונית וגבי יתמי אוקמוה אדאורייתא:
וכדריבא. דאמר דהיכא דשפאי עידים
לאול ליה דיינה: הויק ויזורים גובה.
דמי נוקו מן העידים של מוין ואפילו
עידים עידים לר"ע מדאורייתא ולרבי
שמעאל מדרבנן: שפאי עידים.
על לאחר הדיק ועיינן ש' לו עידים
וצבינונית וזיבורית אלף שזו היתה יפה
מאלו: גובה מן הצבינונית. דאול ליה
דיינה דא"ל האיך נסתחפה שדך
ומונך גרס וצדין הוא דנחיה אלל
ויזורים אלף מפני תיקון העולם הוא:
וגבי יתמי אוקמוה כו'. לאו אדרבא
קאי אלף ^אאדתנא ר"א ניתא: חוס
תקנתא הוא דעמוד רבין. לחוס
על היתומים להעמיד על דין תורה
שיהא זה טורח ומוכר את היזבורית
שאין להם מי יטרח שצכלים: או
דילמא. לאו תקנתא הוא אלף דינא
הואי לאוקמינהו אדאורייתא שדיו
ויזבורית דטעמא מאי אמרי דיינה
צבינונית משום נעילת דלת הלכך
מאי נמי לא מיתקני רבנן למיגבי
מיתמי צבינונית אף כן נעילת דלת
דלא מסיק אדעתיה האי מלוה
ללנעול דלת וליחוש דילמא מיית לוח
ונפלי קמי יתמי ומגבו ליה וזיבורית
ואי טעמא הכי הוא אפילו גדולים
וממי דין כן: לשבועה. לענין שאמרו
הכא ליפרע מנכסי יתומים
ללא יפרע אלף צבועה ואפילו הוילא
צטער דאי הוא אצוהון דיתמי קיים
דלמא הוא טעין ואמר אצבוע לי
דלא פרעמין ומשבעין ליה כדאמרין

בשבעות (דף מא.) והשתא חנן טענינן בשביל יתמי ולהא מילתא פריעה אבוא חי לא אכל לענין ויבורית אימא לך דטעמא משום ד

מסורת הש"ס

(א) צ"ק ח. [בצ"ב קפח:]
(ב) [לעיל מח:] א. כחמ"י
לחמ"י חמ"ב רבי, (ד) כחמ"ב
לד. שבוטות מזג, (ה) [בצ"ב
קפח:] ו. ז"ל מחמ.
רש"ש, (ו) בדפ"ר אדמי
אלעזר, (ח) [כחמ"ב פו:]
(ט) עי' אר"ו למסכת צ"ב
פרק א' אות לט' ומחמ"ב
המשפט סי' קב ביאורים
ס"ק א.

תורה אור השלם

1. בַּחוּץ תַּעֲמֹד וְהָאִישׁ
אֲשֶׁר אֶתָּה נִשֶּׂה בוֹ יוֹצֵא
אֵלֶיךָ אֶת הָעֵבֹט
הַחוּצָה: דְּבָרִים כ"ד י"א

גליון הש"ס

תוס' ד"ה כיון וכו' דסבר
שעבודא דאורייתא. עי'
פסחים דף קא ע"א תוס'
ד"ה וישנו:

מוסף רע"י

[illegible]

מוסף תוספות

א. אם נעשה עשר לנכסינו
נצאן בלחץ שעת נשיאנו,
[דניאל]. מוס' ה"ל"ט.
ב. רבא. מוס' ה"ל"ט.
סיניבדא [אלא]
הדוריתא וכל תנאי
שבמקום קיים. ל"ט מן
ז. וכות המלוה. ל"ט
ס. ה. פ"ב ח"ה נדווקן.
מס' לנל' של דשושו
וידעיה כל מקום בלות
מס' ה' הויביות. ל"ט
ס. ה. [דנדיק] זיבורת
גובה מן העיטית פירש
רש"י עירי עירית וקרה.
מס' ה"ל"ט. [דנב]
יתמי' אומקרה
הדוריתא נדמאדורית
דרבן להוציא מחות
שבכלים ואפי' זיבורי
זיבורת לא מיתי מרבי
לא פירש לשון שפא.
מוס' ה"ל"ט. ח. לרעות
של בממות של כל אדם
והעללים ונולין רש"י
ולחילא לא קתני שפא
לרעות דאפי' הולין של
בממות שלא ברשות
הבעלים לא מקרי מזיק.
מוס' ה"ל"ט.